

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/172/2022
Identifikačné číslo spisu:	4114230262
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4114230262.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s. r. o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou Remedium Legal, s. r. o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 53 255 739, proti žalovanému W. L., narodenému P., L., adresa pre doručovanie Rakovník, Kropáčkova 540/10, o zaplatenie sumy 7.044,39 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 8Csp/69/2020, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo dňa 14. decembra 2021 sp. zn. 12CoCsp/15/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 03. februára 2021 č. k. 8Csp/69/2020-167, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia peňažnej sumy vo výške 7.044,39 eur s príslušenstvom, na základe zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 08. júla 2013, ktorú so žalovaným uzatvoril právny predchodca žalobcu, Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653 a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal. Pri rozhodovaní súd vychádzal z článku 15 nariadenia rady č. 1346/2000, podľa ktorého účinky konkurzného konania na neuzavretý súdny proces, ktorého predmetom je majetok alebo právo, ktorého bol dlžník zbavený, určuje výlučne právo členského štátu, kde takýto súdny proces prebieha a následne z § 206f ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého, ak súd rozhodol o oddlžení dlžníka podľa právnych predpisov účinných do 28. februára 2017, nevymáhateľné sa stávajú voči dlžníkovi všetky pohľadávky, ktoré zostali po zrušení konkurzu neuspokojené, a ktoré neboli uspokojené ani počas skúšobného obdobia bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v konkurze prihlásené.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) po odvolaní žalobcu uznesením zo 14. decembra 2021 sp. zn. 12CoCsp/15/2021, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, konanie zastavil a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní nezohľadnil § 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a

reštrukturalizácii (ďalej ako „ZoKR“), podľa ktorého zákonným dôsledkom vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu je zastavenie konania. Keďže bol v priebehu konania vyhlásený konkurz, s použitím analógie § 161 ods. 1 CSP vznikol neodstrániteľný nedostatok procesných podmienok konania s účinkom pre celé konanie, preto nedostatok procesných podmienok viedol k zastaveniu konania podľa § 391 ods. 1 CSP ako aj ku zrušeniu odvolaním napadnutého uznesenia v súlade s § 389 ods. 1 písm. a) CSP. Vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania odvolací súd uviedol, že nakoľko návrh na vyhlásenie konkurzu podal žalovaný, mal za to, že žalovaný zaviniť aj zastavenie konania, a preto by podľa § 256 ods. 1 CSP mala patriť náhrada trov konania žalobcovi. Vyhlásenie konkurzu a následné oddĺženie žalovaného však vyhodnotil odvolací súd ako dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý mu umožnil náhradu trov konania žalobcovi nepriznať (§ 257, § 396 ods. 1 CSP).

3. Žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) podal v časti, v ktorej mu odvolací súd nepriznal náhradu trov konania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu s poukazom na § 420 písm. f) CSP dovolanie.

4. Podané dovolanie odôvodnil žalobca tým, že uznesenie odvolacieho súdu je v priamom rozpore § 11 ods. 8 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (ďalej ako „ZoSP“) a tým, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ zdôraznil, že ak odvolací súd v napadnutom výroku o náhrade trov konania poňal tak trovy právneho zastúpenia, ako aj trovy za zaplatené súdne poplatky, je takýto výrok v priamom rozpore s § 11 ods. 8 ZoSP, na základe ktorého sa žalobcovi mali vrátiť zaplatené nekrátené súdne poplatky bez ohľadu na trovy právneho zastúpenia, a preto podľa názoru žalobcu tu vôbec nebol priestor na aplikáciu § 257 CSP. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobca považoval uznesenie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné, keďže boli splnené všetky zákonné podmienky na vrátenie nekrátených zaplatených súdnych poplatkov a nebol tu žiaden odôvodnený dôvod hodný osobitného zreteľa na aplikáciu § 257 CSP pre nepriznanie náhrady trov konania.

5. Dovolateľ ďalej dôvodil, že aplikácia § 257 CSP je prípustná len vo výnimočných prípadoch, musí byť konajúcim súdom vždy náležite odôvodnená a neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami. Žaloba bola podaná na Okresnom súde dňa 08. októbra 2014. Oddĺženie bolo žalovanému povolené až následne uznesením Krajského súdu v Prahe, č. k. KSPH 72 INS 6963/2015-A-9 zo dňa 27. marca 2015. Žaloba žalobcu bola v čase začatia konania dôvodná, nakoľko oddĺženie žalovaného bolo povolené až následne, čo malo za následok zastavenie tohto konania.

6. Podľa názoru žalobcu mal odvolací súd rozhodnúť v zmysle § 11 ods. 8 ZoSP aj o vrátení zaplatených nekrátených súdnych poplatkov (za podanú žalobu a za podané odvolanie) samostatným výrokom, čo však nespravil a o náhrade trov konania (trov právneho zastúpenia ako aj trov za zaplatené súdne poplatky) rozhodol súčasne bez ohľadu na dikciu § 11 ods. 8 ZoSP.

7. Žalobca však za rovnako nesprávny procesný postup považuje postup odvolacieho súdu, keď rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že ich žalobcovi nepriznal (a teda aj o nevrátení súdnych poplatkov) s odvolaním sa na dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP bez náležitého odôvodnenia, čo považuje žalobca za nepreskúmateľné, a zároveň podľa názoru žalobcu takéto dôvody ani neboli zo strany odvolacieho súdu preukázané. Krajský súd v tomto smere poukázal len na vyhlásený konkurz žalovaného v Českej republike, pričom žaloba žalobcu bola v čase začatia konania dôvodná a uvedená skutočnosť (konkurz žalovaného) predsa nemôže byť žalobcovi na ťarchu. Žalobca z objektívnych dôvodov ani nemohol mať vedomosť, že žalovaný sa svoju situáciu bude snažiť riešiť cestou oddĺženia v inom členskom štáte Európskej únie. Žalobca považuje rozhodnutie odvolacieho súdu taktiež za prekvapivé, vôbec mu nie je zrejmé, prečo mu neboli vrátené zaplatené súdne poplatky samostatným súdnym výrokom, resp. prečo mu nebol priznaný nárok na náhradu trov konania - a to minimálne v rozsahu direktívneho § 11 ods. 8 ZoSP, ktorý podľa názoru žalobcu nedával odvolaciemu súdu priestor na voľnú úvahu o ne/vrátení zaplatených súdnych poplatkov s odkazom na § 257 CSP pre dôvody hodné osobitného zreteľa v podobe konkurzu žalovaného.

8. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobca navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, resp. aby zmenil napadnutý výrok odvolacieho súdu o náhrade trov konania a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho, ako aj dovolacieho konania v plnom rozsahu, resp. vráti žalobcovi zaplatené súdne poplatky v zmysle § 11 ods. 8 ZoSP.

9. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

11. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. V danom prípade z dovolania žalobcu jednoznačne vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu v časti rozhodnutia o trovách konania na základe ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

13. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V súvislosti so skúmaním prípustnosti dovolania dovolací súd uzatvára, že vzhľadom na právny záver veľkého senátu najvyššieho súdu vyjadrený v uznesení najvyššieho súdu z 29. septembra 2021 sp. zn. IVobdo/2/2021: „S poukazom na vyššie uvedený judikatórny vývoj ako v rozhodnutiach ústavného súdu, tak následne v rozhodnutiach najvyššieho súdu, veľký senát najvyššieho súdu dospel k právnomu záveru, že rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania.“, je dovolanie proti výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodoval odvolací súd, prípustné.

14. Prvým dovolacím dôvodom vytýkaným dovolateľom je tzv. vada zmätočnosti upravená v § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

16. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo

na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. 251/03).

17. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytýkal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v priamom rozpore § 11 ods. 8 ZoSP, aplikáciu § 257 CSP bez riadneho odôvodnenia a v dôsledku uvedeného aj nepreskúmateľnosť a prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

19. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

20. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

21. Podľa § 257 ods. 1 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

22. Podľa § 167e ods. 1 zákona č. 5/2007 Z. z. ak bol vyhlásený konkurz, súd bez zbytočného odkladu zastaví konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze (§ 166a) alebo sa považuje za nevymáhateľnú (§ 166b).

23. V prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že v dôsledku návrhu na vyhlásenie konkurzu, podaného žalovaným, zastavenie predmetného konania o zaplatenie 7.044,39 eur s príslušenstvom zavinil žalovaný. Za dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania podľa § 257 CSP označil práve vyhlásenie konkurzu a oddĺženie žalovaného.

24. Hoci uvedený výrok rozhodnutia odvolacieho súdu je odôvodnený veľmi stručne, tzv. „jednou vetou“, ide o odôvodnenie jasné a zrozumiteľné. Dovolací súd poukazuje v tejto súvislosti aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23. júla 2020 sp. zn. 8Cdo/36/2018, ktorým nepriznanie náhrady trov bolo odôvodnené rovnako stručne. Dovolací súd preto dovoláciu námietku podľa § 420 písm. f) CSP v tejto časti nepovažoval za dôvodnú.

25. Dovolateľ ako dôvod podľa § 420 písm. f) CSP namietal aj to, že odvolací súd nerozhodol o vrátení súdneho poplatku podľa § 11 ods. 8 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

26. Podľa § 11 ods. 8 ZoSP, ak bolo konanie zastavené po tom, ako bol na majetok žalovaného alebo odporcu vyhlásený konkurz podľa osobitného zákona (č. 7/2005 Z. z.) vráti sa navrhovateľovi všetky poplatky bez ich krátenia a poplatky, ktoré ku dňu zastavenia konania nezaplatil, sa nevyberajú.

27. Vo veciach poplatkov rozhoduje orgán, ktorý je oprávnený vykonať poplatkový úkon. Vo veciach poplatkov za konanie na odvolacom súde rozhoduje súd, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje, ak o poplatku nerozhodol odvolací súd. Vo veciach poplatkov za dovolanie rozhoduje súd, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii (§ 12 ods. 1 a 2 ZoSP).

28. V danom prípade o poplatkovej povinnosti za podanie žaloby, odvolania i dovolania rozhodol okresný súd.

29. Z ustanovenia § 12 ZoSP vyplýva, že na rozhodovanie o vrátení súdneho poplatku je v danej veci vecne príslušný okresný súd, nie odvolací súd. Rozhodnutie o vrátení súdnych poplatkov vydá vyšší súdny úradník okresného súdu.

30. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nepovažoval dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP za dôvodné ani v tejto časti a preto dovolanie zamietol (§ 448 a § 451 ods. 1 CSP).

31. Žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania vzhľadom na neúspech v dovolacom konaní nepriznal (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP). Žalovanému v dovolacom konaní trovy nevznikli.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

